

KLAGANDE

██████████ ██████████

God man: ██████████

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden i Skövde kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 20 oktober 2017
i mål nr 90-17, se bilaga A

SAKEN

Personkretstillhörighet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till
vissa funktionshindrade, LSS

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bifaller överklagandet och förklarar att ██████████
tillhör personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Målet överlämnas till Vård- och
omsorgsnämnden i Skövde kommun för fortsatt handläggning av ██████████
██████████ ansökan.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar att han ska anses tillhöra personkretsen i 1 § 3 LSS och att han ska beviljas bostad med särskild service för vuxna och kontaktperson enligt den lagen.

Vård- och omsorgsnämnden anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR

██████████
Han åberopar yttranden från överläkare och kurator på rättspsykiatriska enheten vid Skaraborgs sjukhus.

Av dessa yttranden framgår bland annat följande. ██████████ har en progredierande psykiatrisk sjukdom med akuta återkommande skov. Sjukdomen innebär att han har perioder av högre funktion då han klarar av att utföra vissa moment i sin personliga hygien och att t.ex. byta kläder. Då han endast klarar en instruktion i taget finns ingen möjlighet att han på egen hand klarar att ta sig igenom de olika moment som vardagen innebär. Han är också i behov av ständig tillsyn, dels utifrån sin bristande koncentration, dels utifrån att personalen måste finnas närvarande för att se vilka hjälpbehov som finns då ██████████ inte förmår att känna igen eller uttrycka dessa. Vidare har han behov av hjälp för att förstå tid och vad som ska göras vid olika tidpunkter. Hans tillstånd har försämrats sedan ansökan. Utan adekvat stöd finns risk för att försämringen tilltar. ██████████ har varit placerad på ett flertal olika stöd- och gruppboenden med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), men sådana insatser har visat sig vara otillräckliga. Den senaste av dessa avslutades i september 2015 eftersom kommunen, vården och utslussningsenheten bedömde att ██████████ behov inte kunde mötas.

Vård- och omsorgsnämnden

Det ifrågasätts varken att [REDACTED] har ett varaktigt psykiskt funktionshinder eller att hans funktionshinder är stort, i den meningen att det påverkar flera livsområden. Psykiska tillstånd kan variera över tid och det är därför viktigt med återkommande bedömningar av personkrets-tillhörigheten. Yttranden från rättspsykiatriska enheten visar inte att [REDACTED] har så betydande svårigheter i den dagliga livsföringen att han ska anses omfattas av personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Yttrandena kan inte utan vidare läggas till grund för bedömningen att [REDACTED] omfattas av personkretsen. En fördjupad utredning behöver i så fall genomföras, bl.a. i form av ny ADL-utredning.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Att [REDACTED] har ett varaktigt psykiskt funktionshinder som inte beror på normalt åldrande och som är stort är ostridigt. För att han ska anses tillhöra personkretsen enligt 1 § 3 LSS krävs därutöver att hans funktionshinder förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Vilka svårigheter i den dagliga livsföringen och vilket behov av stöd som [REDACTED] har framgår av åberopade yttranden av rättspsykiatriska enheten. Det rör sig framförallt om att han har ett mycket omfattande behov av påminnelser och tillsyn samt instruktioner för att över huvud taget klara vardagen. Behovet beror på [REDACTED] psykiska funktionsnedsättning. [REDACTED] har vårdat honom under en längre tid och det finns erfarenhet från dels den slutna vården, dels öppen vård med insatser enligt socialtjänstlagen. Den långa erfarenhet som rättspsykiatriska enheten har om [REDACTED] psykiska funktionshinder, svårigheter i livsföringen och behov av stöd gör att en ny utredning inte behövs för att

bedöma om han tillhör personkretsen, oaktat att hans sjukdomstillstånd enligt uppgift har försämrats.

Kammarrätten anser att den utredning som nu finns klagör att [REDACTED] har ett varaktigt psykiskt funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande och att detta funktionshinder är stort och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen samt därmed ett omfattande behov av stöd eller service. Han omfattas därmed av personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Det ankommer på vård- och omsorgsnämnden att som första instans pröva om övriga förutsättningar för att bevilja [REDACTED] insatserna kontaktperson och bostad med särskild service för vuxna föreligger.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande) och Jan Källman (referent) samt tf. kammarrättsassessorn Erik Hannus har deltagit i avgörandet.

Föredragande: kammarrättsfiskalen Axel Lagerstedt

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2017-10-20
Meddelad i JönköpingMål nr
90-17**KLAGANDE**[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]God man: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]**MOTPART**Vård- och omsorgsnämnden i Skövde kommun
541 83 Skövde**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Vård- och omsorgsnämndens beslut 2016-11-28

SAKEN

Insats i form av bostad med särskild service för vuxna samt kontaktperson enligt lagen (1991:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

ÖVERKLAGAT BESLUT, YRKANDE M.M.

Genom det överklagade beslutet avslag Vård- och omsorgsnämnden i Skövde kommun [REDACTED] ansökan om bostad med särskild service för vuxna samt kontaktperson enligt LSS. Som skäl för beslutet angavs följande. För att få ta del av insatser enligt 9 § LSS krävs att den enskilde tillhör den personkrets som anges i 1 § 1 - 3 LSS. Då utredningen visar att [REDACTED] varken tillhör personkrets enligt 1 § 1 eller 2 blev frågan om han kan anses tillhöra personkrets enligt 1 § 3, vilket förutsätter en varaktig och stor fysisk eller psykisk funktionsnedsättning som uppenbart inte

Dok.Id 232723

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping**Besöksadress**
Hamngatan 15**Telefon**
036-15 66 00
E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se**Telefax**
036-15 66 55**Expeditionstid**
måndag–fredag
08:00–16:00

beror på normalt åldrande samt leder till betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och ett omfattande behov av stöd eller service. [REDACTED] har en funktionsnedsättning som är varaktig och som inte beror på normalt åldrande. Hans funktionsnedsättning bedöms dock inte vara så stor, eller förorsaka sådana betydande svårigheter i hans dagliga livsföring, att han är i behov av omfattande stöd eller service. Han uppfyller således inte samtliga krav som ställs för att han ska omfattas av personkretsen enligt 1 § 3 LSS.

[REDACTED] yrkar att han ska anses tillhöra personkretsen enligt 1 § 3 LSS och beviljas bostad med särskild service för vuxna samt kontaktperson.

Vård- och omsorgsnämnden anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR

[REDACTED]

Han är diagnostiserad med paranoid schizofreni som är en varaktig och bestående sjukdom. I hans fall innebär sjukdomen ett stort funktionshinder som inskränker viktiga livsområden såsom boende och fritid. Han har en bristande initiativförmåga och löper stor risk att isoleras från sin omgivning. Han har behov av att ingå i ett socialt sammanhang där han kan delta på sina villkor utifrån sitt mående. Hans bristande förmåga att ta till sig information, att kommunicera vad han vill och känner, att strukturera, organisera och förstå den egna vardagen är också exempel på betydande svårigheter som påverkar den dagliga livsföringen. Han har svårt att koncentrera sig mer än 10 – 15 minuter åt gången och klarar endast en instruktion i taget. Utifrån att han har diabetes så är det av stor vikt att han har ett närvarande stöd i att upprätthålla en gynnsam mathållning, både vid och mellan huvudmåltiderna. Han klarar inte av att själv hantera sina cigaretter då han periodvis skulle kedjeröka i ordets faktiska betydelse. Hans funktionshinder visar sig också genom att han har problem med sömnen och är periodvis vaken nattetid.

Han klarar inte av att själv ta kontakt t.ex. via telefon för att få stöd vid dessa tillfällen utan är beroende av att det finns personal närvarande som kan söka upp honom och erbjuda stöd för att komma till ro igen. Han habituella tillstånd, dvs. mellan sjukdomsskoven är sammanfattningsvis på en så låg nivå att det bedöms som betydande svårigheter, även när han är som bäst. Han klarar tekniskt av att utföra flera av de moment som innebär att självständigt klara sin personliga hygien men behöver påminnelse för att komma igång. Eftersom han inte kan hantera mer än en instruktion i taget innebär detta att han har återkommande behov av en annan persons hjälp och närvaro inte bara för att säkerställa den dagliga hygien utom också för att den dagliga livsföringen i sin helhet ska fungera.

██████████ åberopar ett intyg utfärdat den 20 juni 2016 av kurator ██████████ och överläkaren ██████████ vid ██████████ vid Skaraborgs Sjukhus Falköping. Av intyget framgår bl.a. följande. ██████████ är diagnostiserad med paranoid schizofreni vilket för honom innebär ett omfattande och varaktigt psykiskt funktionshinder. Sjukdomen medför betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och ett omfattande behov av stöd och service. För ██████████ innebär sjukdomen ett stort funktionshinder som inskränker viktiga livsområden och medför ett omfattande behov av stöd. Han har svårt att ta till sig information och att kommunicera sina önskemål, vidare har han svårt att strukturera, organisera och förstå den egna vardagen. ██████████ har sedan många år god man som ansvarar för hans ekonomi och fördelar hans fickpeng veckovis. För att ██████████ ska uppnå god levnadsnivå är det viktigt att han har ett stöd i vardagen som är konstant och styrs av hans dagsform och behov. Förutom behov av stöd och omvårdnad för att kunna genomföra aktiviteter i det dagliga livet saknar ██████████ egen förmåga att skapa och upprätthålla sociala kontakter. Utifrån detta är det också av vikt att boendet är utformat för att främja sociala kontakter och relationer, en förutsättning för att ██████████ ska kunna uppnå god levnadsnivå.

Vård- och omsorgsnämnden

Mot bakgrund av de uppgifter som framkommer i utredningen görs bedömningen att hans funktionsnedsättning är varaktig och att den inte beror på normalt åldrande. Frågan är således om hans funktionsnedsättning får anses vara stor och förorsaka betydande svårigheter i hans dagliga livsföring samt leda till ett omfattande behov av stöd eller service. ■■■■■ har vissa svårigheter i sin dagliga livsföring. Han behöver stöd med struktur samt organisering och kan behöva påminnas samt vägledas i olika vardagliga moment. Han behöver enligt funktions- och aktivitetsutredning hjälp vid inköp, städ och tvätt samt viss stöttning med rakning och nagelvård.

■■■■■ klarar i övrigt av att utföra flera grundläggande aktiviteter på egen hand; han sköter sin personliga hygien såsom dusch och tandborstning, klär på och av sig, äter och dricker samt klarar av att kommunicera med andra. När ■■■■■ är motiverad klarar han av att genomföra diverse uppgifter bättre och enligt ansvarig sjuksköterska varierar hans dagsform och funktionsförmåga. ■■■■■ kan endast anses ha ett begränsat behov av stöd i vardagen då han med viss stöttning klarar av att genomföra flera aktiviteter i sin vardag på egen hand. Hans funktionsnedsättning bedöms därmed inte vara stor, och inte heller förorsaka sådana betydande svårigheter i hans dagliga livsföring, att han är i behov av omfattande stöd eller service vilket krävs för personkretstillhörighet enligt 1 § 3 LSS. I de fall ■■■■■ befunnits tillhöra personkrets 1 § 3 LSS hade han inte ansetts berättigad till en bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS då utredningen visar att ■■■■■ inte har behov av omfattande hjälp i vardagen vilket krävs för att nämnd insats ska beviljas.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler m.m.

Enligt 1 § LSS innehåller lagen bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

I förarbetena till LSS anges bl.a. följande beträffande personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Funktionshindret ska för att omfattas av lagen vara stort och varaktigt. Det ska ha en sådan karaktär eller omfattning att det starkt påverkar flera viktiga livsområden samtidigt, t.ex. boende, fritid eller behov av habilitering eller rehabilitering. Det gäller t.ex. om en person till följd av funktionshinder dagligen är mycket beroende av hjälpmedel eller har återkommande behov av en annan persons hjälp för den dagliga livsföringen i boendet, i utbildningssituationen, på arbetet, på fritiden eller för att förflytta sig, för att meddela sig med andra eller för att ta emot information. Med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen avses att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som t.ex. hygien, toalettbesök, påklädning, mathållning, förflyttning inomhus och utomhus, sysselsättning eller att utföra nödvändig träning eller behandling. Det kan också innebära att en person inte kan förstå och klara sin ekonomi. Andra svårigheter kan vara att kommunicera med andra. Det gäller både svårigheter att ta emot och att ge information och att samtala med andra direkt eller per telefon. Begreppet bör även kunna användas om en person på grund av funktionshinder löper

risk att bli isolerad från andra människor. Med omfattande behov av stöd eller service avses både kvantitativa och kvalitativa aspekter. Den enskilde ska i allmänhet ha ett återkommande behov av särskilt stöd för att klara funktioner som andra kan klara på egen hand. Med återkommande avses att stödbehovet vanligen föreligger dagligen och i olika situationer och miljöer (prop. 1992/93:159 s. 55 f).

Utredningen

Av funktions- och aktivitetsutredning utfärdad den 25 april 2016 av leg. arbetsterapeuten [REDACTED] framgår bl.a. följande. [REDACTED] klarar sin personliga hygien självständigt men behöver oftast påminnelse för att komma igång. Han byter kläder regelbundet och tar på sig rent efter dusch. Han behöver påminnelse om att borsta tänder och behöver hjälp av personal vid fot- och nagelvård. [REDACTED] behöver hjälp av personal för att raka sig. Han klarar att tillreda ett kallt mål själv såsom att göra iordning sin frukost men klarar inte själv att värma mat självständigt. Han behöver någon som finns bredvid och stöttar. Han klarar inte att laga en hel måltid. [REDACTED] [REDACTED] behöver hjälp med inköp, tvätt och städning. Han har svårt att koncentrera sig mer än cirka 10 – 15 minuter. Detta gör att han har svårt att genomföra och göra klart uppgifter som tar längre tid. Aktiviteter som är återkommande samma dag och tid kommer han oftast ihåg men behöver oftast ändå påminnas en stund innan. Han har vissa svårigheter när det gäller rörlighet. Han har svårigheter att reglera hur mycket kraft han behöver använda för att utföra vissa moment i aktiviteter, till exempel skära eller öppna och stänga förpackningar.

Förvaltningsrättens bedömning

En grundläggande förutsättning för att vara berättigad till insatser enligt LSS är att personen tillhör personkretsen enligt denna lag. Inledningsvis kan konstateras att det inte framkommit att [REDACTED] har en utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Det har inte heller fram-

kommit att han har betydande begåvningsmässigt funktionshinder. Den personkrets som kan bli aktuell för [REDACTED] är då 1 § 3 LSS.

För att omfattas av nämnda personkrets ska samtliga kriterier som anges i lagrummet vara uppfyllda. Funktionshindret ska således uppenbart inte bero på onormalt åldrande, det ska vara stort, varaktigt och förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Av utredningen i målet framgår att [REDACTED] funktionshinder är varaktigt och inte beror på normalt åldrande. Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att [REDACTED] har behov av hjälp i olika situationer men finner inte att utredningen i målet ger stöd för att hans funktionshinder förorsakar honom sådana betydande svårigheter i den dagliga livsföringen såsom avses i 1 § 3 LSS så att han därmed kan anses ha ett omfattande behov av stöd eller service. [REDACTED] omfattas därför inte av personkretsen i 1 § 3 LSS. Vad [REDACTED] har anfört föranleder ingen annan bedömning. Nämnden har därför har fog för sitt beslut och överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 D)

Sofia Blomkvist

Rådmannen Sofia Blomkvist och nämndemännen Rolf Forsén, Marie Johansson och Rune Solid har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Eva Johnsén.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.